

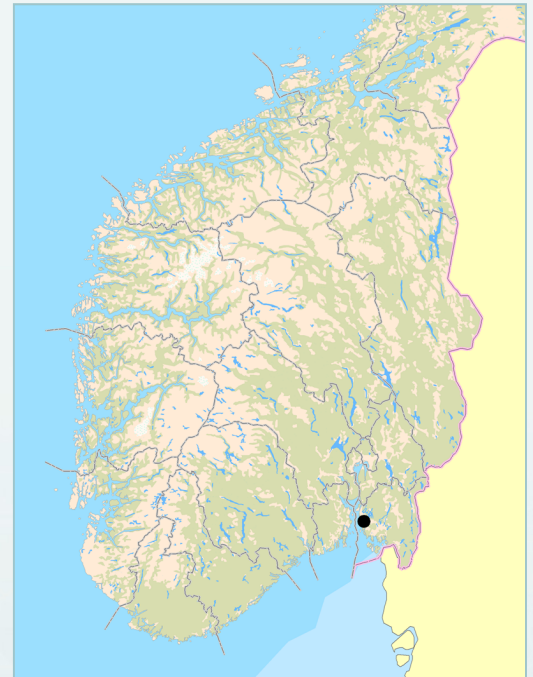

Mudderløpebille *Pogonus luridipennis*

Rødlistet art

Pogonus luridipennis er ei middels stor løpebille med karakteristisk grønn metallisk framkropp og gule dekkvinger. Arten er knyttet til kysten der den lever på fuktig leirebunn i nesten vegetasjonsløse saltenger. I Norge er arten kun kjent fra en lokalitet i Østfold og er således en av de mest truede insektartene i landet.

Status
Kategori kritisk truet (CR) på Norsk rødliste for arter 2010.

Løpebilla *Pogonus luridipennis* er i Norge kun kjent fra en lokalitet i Råde i Østfold

Kjennetegn

Pogonus luridipennis er ei middels stor løpebille med kroppslengde på 6 til 8,5 mm. Den kjennetegnes ved at hode og halsskjoldet er metallisk grønne, mens dekkvingene er halmgule, ofte med svakt metalliskjær. Antenner og bein er lyst brungule. Arten er den eneste i sin slekt i Norge og kan knapt forveksles med noen andre arter. Det finnes imidlertid mange arter i samme slekt i Sør-Europa. De fleste av disse har imidlertid mørke dekkvinger.

Utbredelse

Arten er svært begrenset utbredt i Skandinavia og er i Norge bare kjent fra en lokalitet i Østfold. I Sverige finnes likeledes kun én lokalitet, i Bohuslän på Vestkysten. I Danmark er arten lokalt tallrik på enkelte lokaliteter i sydvestre Jylland. Artens globale utbredelse strekker seg fra Nord-Afrika gjennom Vest- og Mellom-Europa til vest i Sibir, Kasakstan og Mongolia.

Biologi

Pogonus luridipennis er sterkt knyttet til kysten der artens leveområde forekommer i beskyttede bukter eller på strender der det akkumuleres leire over store arealer i tidevannssonen. Arten finnes utelukkende på slike, nesten vegetasjonsløse saltenger med fuktig leirebunn som oversvømmes jevnlig av tidevannet og der det kun finnes spredt halofyttvegetasjon. Arten er dagaktiv og kan sees løpende på leira i solskinn. Ofte gjemmer den seg i sprekker i leira, under steiner eller gammel tang. Arten overvintrer som voksen og påtreffes derfor mest i forplantningstiden på vår og forsommer, men man kan også finne nyklekte individer på høsten.

Bestandsstatus

Denne arten er relativt enkel å påvise der den finnes, og er trolig i liten grad oversett. Siden habitatet også er relativt sjeldent, har vi trolig kun ytterst få lokaliteter i Norge. Den eneste kjente lokaliteten har sannsynligvis hatt ganske store og stabile populasjoner fram til begynnelsen på 1990-tallet. Flere undersøkelser i nyere tid har imidlertid vært negative, men ett eksemplar ble påvist i 2008. En mulig forklaring er at husdyrtråkk i området kan ha hatt negativ påvirkning på populasjonen. Dette er således en av de mest truede insektene i Norge. Systematiske undersøkelser på egnete akkumulasjonstrender i Oslofjorden er nødvendig for å klargjøre om arten fortsatt har stabile populasjoner i Norge.

Referanser

- Andersen, J. 1966. Koleopterologiske notiser. Norsk Entomologisk Tidsskrift 13(4): 454-456.
- Bangsholt, F. 1983. Sandspringernes og løpebillernes udbredelse og forekomst i Danmark ca. 1830-1981. Danmark Faunistisk bibliotek, Bind 4. Scandinavian Science Press Ltd., København, 271s.
- Freude, H.; Harde, K.W.; Lohse, G.A., 2004. Die Käfer Mitteleuropas. Band 2. Carabidae. 2. Auflage. G. Müller, Motzfeld. 521s.
- Gärdenfors, U., Aagaard, K. & Biström, O. 2002. Hundraelva nordiska evertebrater.Handledning för övervakning av rödlistade småkryp. Nordisk ministerråd & Artsdatabanken, Uppsala. 288s.
- Hansen, V. 1968. Biller XXIV. Sandspringere og løpebiller (Cicindellidae og Carabidae). 2. omarbejdede udgave. Danmarks Fauna 76. G.E.C. Gads Forlag, København, 353s.
- Lindroth, C.H. 1945. Die Fennoscandischen Carabidae 1. Spezieller Teil. Göteborgs K. Vetensk. Vitterh. Samh. Ser. B., 4: 1-709.
- Lindroth, C.H. 1985. The Carabidae (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. Fauna Ent. Scand. Vol 15 (1), E.J. Brill/Scandinavian Science Press, Leiden, 226s.
- Ljungberg, H. 2005. Faktablad: *Pogonus luridipennis* – gulvingad saltlöpare. ArtDatabanken 2005-05-16.
http://www.artdata.slu.se/rodlista/Faktablad/pogo_lur.PDF